

Nikola MUTIĆ:

Arhiv Bos. krajine B. Luka

ABK 209-008-007

ŠTRAJK U LJUBIJI

U martu 1930. godine otišao sam na rad u Francusku gdje sam ostao do jula 1933. g. Najviše sam radio u željezari /oko 18 mjeseci/ u jednom mjestu blizu Luksemburške i belgijske granice, a zatim sam prešao u Pariz i ostao do povratka u zemlju.

Dolaskom iz Francuske ostao sam na poljoprivrednom imanju sve do 1938. god. kada sam se zaposlio u Rudniku Ljubija. U to vrijeme bilo je na Rudnom Brijegu u Ljubiji oko 1000 radnika. Ja sam radio kao rudar-vozač, utovarač itd. Već 1939. godine uključio sam se u sindikat URS. Tada su pored URS-ovih postojale još dvije organizacije sindikata: JUGORAS i HRS. Ne sjećam se koliko je bilo sindikalno organizovanih radnika, ali znam da je najbrojniji bio URS, pod uticajem i rukovođstvom Komunističke partije. Među istaknutije i najaktivnije u radu sindikata spadao je Drago Lukić. Istina, bilo je i drugih koji su radili, ali sam ih manje poznavao od Lukića.

Koliko je bila jaka organizacija sindikata može se zaključiti i po masovnom štrajku koji je bio organizovan u jesen, mislim, septembra 1940. godine. Prije štrajka došlo je do sporazuma između sve tri organizacije sindikata - URS-a, JUGORAS-a, HRS-a da se zajednički organizuju štrajkovi. Mislim da je ideja za štrajk potekla od URS-ovih sindikata i da je to bila ideja komunistički koji su radili u ovom sindikatu. Štrajk je bio organizovan sa zadatkom da se izdejstvuje povećanje plata. Prije toga bilo je u više navrata zahtjeva od strane radnika i sindikalne organizacije da se povećaju nadnice, a pošto su poslodavci to odbili, odlučeno je da se ide na štrajk.

Mi radnici i članovi sindikata znali smo da se priprema štrajk. I jednog dana ujutro oko 9 časova sirena je oglasila početak štrajka. Svi radnici su prestali da rade. Alat je odložen ili spakovan u barake. Pozvani smo da dodjemo u Radnički dom. Došli su radnici sa svih radilišta. Sve je stalo, vozovi, radovi na radilištima, sve je paralizovano. Na skupu u Radničkom domu izabran je štrajkački odbor, koji će rukovoditi štrajkom kao predstavnik radnika, odnosno sindikata, jer je sindikat rukovodio. Pored toga izabrani su povjerenici koji su imali zadatak da prikupljaju pomoć u namirnicama i hrani od rudara koji su živjeli po selima, kao i od drugih radnika koji su bili u mogućnosti da pruže pomoć u žitu i drugim namirnicama. Trebalo je da se obezbjedi izdržavanje radnika nastanjenih u radničkim kolonijama, koji nisu imali sredstava. U ovome je bilo uspjeha. Hrana je sakupljena i podijeljena radnicima.

Uprava rudnika i tamošnja vlast tražili su intervenciju pa je došao vod žandarma, koji je bio smješten u Ljubiji, sa zadatakom da održava red jer se plaše da bi moglo doći do napada.

I pored dobre i masovne organizovanosti radnika, ipak je bilo pojedinih štrajkbreha koji su pokušavali da vozovima, lokomotivama, krenu i otpočnu rad. Međutim, mi smo stavljali kipera na prugu i tako onemogućavali saobraćaj. Koliko mi se čini, ovaj štrajk je trajao tri nedelje. Radilišta su bila pusta i kada smo kasnije došli ona su bila zarasla u travu.

Za vrijeme trajanja štrajka, odbor koji je rukovodio štrajkom, odredio je delegate koji će pregovarati sa upravom rudnika. Međutim, neki od ovih delegata nisu se dosledno držali, pa je došlo do popuštanja i ustupaka pred upravom i tadašnjom vlasti, iako im to nije bilo preporučeno i nisu imali takva ovlaštenja od štrajkačkog odbora. Zbog toga je štrajk djelomično uspio

/nije došlo do udovoljenja našim zahtjevima/. I tina, štrajk je imao pozitivnog odraza jer je duže vremena obustavljena proizvodnja, a s druge strane, uprava i tadašnja vlast saznale su o organizovanosti, snazi i jedinstvu radnika.

U štrajkačkom odboru bili su: Brečević /ne sjećam se imena/, Drago Lukić, Ivica Orlovac /sada u Ljubiji/, ispred URS-a. Od JUGORAS-a je bio neki Bešlagić, dok se predstavnika NRS-a ne sjećam. Koliko smo tada bili obavješteni i predstavnik JUGORAS-a Bešlagić, bio je delegat za pregovore sa upravom rudnika i on je doprinjeo da je došlo do prekida i odstupanja od radničkih zahtjeva.

Arhiv Eoc. krajine B. Luka

ABK 209-008-007